

СТАНОВИЩЕ

От професор Никола Станев Попов, доктор на педагогическите науки, относно дисертационния труд на Илиана Георгиева Яновска за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

Тема на дисертационния труд: „Влияние на спортните танци върху субективното усещане за благополучие”

Дисертационният труд на Илиана Яновска е забележителен с това, че разкрива ролята на една позабравена тема за танците и по-общо – за играта. А ценните постижения в тази област имат значение за духовното благоденствие на човека в този забързан технологически свят.

В дисертационния си труд Яновска разкрива своята компетентност като учен и като практик по отношение същността, особеностите, историята и тълкуванията на танците и съответно на спортните танци. Изложени са виждания за танца от Платон и Аристотел до философи и психолози от наши дни. Прокарва основната мисъл, че танцът е част от духовната и физическата култура на обществото, експресия е на човешкия дух. Положителна оценка заслужава и разглеждането на въпроса за появата и развитието на танца през вековете. Но не е обърнато внимание на връзката между танца и играта. По-нататък може повече да се развие въпросът за социализиращата роля на танца.

Авторката на дисертационния труд проявява добра компетентност и по въпроса за субективното усещане за благополучие. Този въпрос е свързан с въпроса за щастието. Тук, по въпроса за щастието, може да се изисква повече философско-психологическа интерпретация. Сравнително по-слабо е използван значимият натрупан теоретически опит по въпроса за мотивацията и конкретно съществуващите данни и факти за мотивите на любителското спортуване. И още един пример: мотивационният модел на Валеран от 1997 г. е всъщност по друг начин изразен теоретическият модел на С.А.Рубинщайн, даден много по-рано.

Положителна оценка заслужават теоретическите постановки и моделът на изследване относно връзката между „спортни танци – субективно усещане за благополучие – мотивация”. И тук тя следва правилото „антецедент – модератор – консеквент”.

Изследователските процедури – като интерпретация и изследване – заслужават най-висока оценка. Не може да не се отбележи и кроскултурният елемент в изследването, което при всички случаи е много трудно и затова е рядкост. Към това може още да се прибави и общо взето трудно провеждащият се естествен психолого-педагогически експеримент.

Антецедентът, който тук са мотивите за избор на спортни танци, утвърждава научния факт, че те съществено не се различават в трите

изследвани държави България, Бразилия и Южна Африка. Разкритата основна част от богатия мотивационен комплекс за практикуване на спортни танци в някои зони съвпада с по-рано откритите от нас мотиви за любителски спорт. Но в дисертацията не е използван сравнителен анализ – един от много силните изследователски методи. (Тук му е мястото да направя една препоръка по въпроса за мотивите: да се използват по-разбираемите думи психическа отмора, възстановяване, рекреация вместо нищо неговорещия термин „външна мотивация на неосъзнатото обективизиране”. Разбира се, Яновска няма вина за това, защото след като психологията премина от етапа на психологическите школи към парадигмата за мрежовите психологически концепции, понятийният разнотий е очаквано събитие.)

Най-същественият принос в дисертацията е извеждането на научни факти относно влиянието на спортните танци върху субективното усещане за благополучие. Чрез естествения психолого-педагогически експеримент се установява подобряването на удовлетвореността от живота чрез компонентите компетентност, независимост и приобщаване към другите хора. Свързано с това, чрез други скали се установяват по-високи стойности на субективното усещане за щастие, а намаляване на стойностите за ефект, за дистрес, за тревожност и депресивност. Между другото, в самите тестове не всичко е прецизно, но това не намалява достоверността на изведените основни положения.

Заклучително мнение: Както от формална, така и от съдържателна гледна точка, дисертационният труд на Илиана Георгиева Яновска заслужава висока оценка, която, моля научното жури да има предвид.

14.04.2012 г.
София

Подпис:.....
/проф. Никола Попов/